

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

10 mars 2004

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code judiciaire en matière
de procédure d'assistance judiciaire
devant la Cour de cassation**

(déposée par MM. Alain Courtois et
Olivier Maingain)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

10 maart 2004

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek
wat de procedure van rechtsbijstand
voor het Hof van Cassatie betreft**

(ingediend door de heren Alain Courtois en
Olivier Maingain)

RÉSUMÉ

Suivant la suggestion formulée par la Cour de cassation dans son rapport annuel 2003, les auteurs de la proposition entendent modifier la procédure en vigueur pour l'octroi du bénéfice de l'assistance judiciaire devant la Cour de cassation. Il s'agit de permettre au bureau de Cour d'écarter les demandes manifestement irrecevables ou non sérieuses sans devoir consulter, au préalable, un avocat à la Cour de cassation.

SAMENVATTING

Gevolg gevend aan de suggestie van het Hof van Cassatie in zijn jaarverslag 2002-2003 stellen de indieners van dit wetsvoorstel voor de thans geldende procedure voor de verlening van de rechtsbijstand voor het Hof van Cassatie te wijzigen. Het is de bedoeling het bureau van het Hof van Cassatie toe te staan de kennelijk ongegronde of niet ernstige aanvragen te verwerpen zonder vooraf het advies van een advocaat bij het Hof van Cassatie te moeten inwinnen.

<i>cdH</i>	: Centre démocrate Humaniste
<i>CD&V</i>	: Christen-Democratisch en Vlaams
<i>ECOLO</i>	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
<i>FN</i>	: Front National
<i>MR</i>	: Mouvement Réformateur
<i>N-VA</i>	: Nieuw - Vlaamse Alliantie
<i>PS</i>	: Parti socialiste
<i>sp.a - spirit</i>	: Socialistische Partij Anders - Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht.
<i>VLAAMS BLOK</i>	: Vlaams Blok
<i>VLD</i>	: Vlaamse Liberalen en Democraten

Abréviations dans la numérotation des publications :

DOC 51 0000/000 : Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif

QRVA : Questions et Réponses écrites

CRIV : Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)

CRABV : Compte Rendu Analytique (couverture bleue)

CRIV : Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
(PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)

PLEN : Séance plénière

COM : Réunion de commission

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :

DOC 51 0000/000 : Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer

QRVA : Schriftelijke Vragen en Antwoorden

CRIV : Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)

CRABV : Beknopt Verslag (blauwe kaft)

CRIV : Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
(PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)

PLEN : Plenum

COM : Commissievergadering

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants

Commandes :
Place de la Nation 2
1008 Bruxelles
Tél. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.laChambre.be
e-mail : publications@laChambre.be

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers

Bestellingen :
Natieplein 2
1008 Brussel
Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74
www.deKamer.be
e-mail : publicaties@deKamer.be

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Les articles 682 et suivants du Code judiciaire organisent la procédure qui doit être suivie en matière d'assistance judiciaire devant la Cour de cassation. Toutefois, suite à une condamnation par la Cour européenne des droits de l'homme en cause de *Aerts* le 30 juillet 1988, la Cour de cassation a adapté sa procédure de manière prétorienne pour répondre à cette jurisprudence. Depuis lors, la manière dont la procédure d'assistance judiciaire se déroule en pratique devant la Cour de cassation ne se reflète pas dans les dispositions du Code judiciaire.

La Cour de cassation, dans son rapport annuel 2003 (page 592) suggère au législateur de modifier les dispositions du Code judiciaire concernant l'assistance judiciaire en vue de les faire coïncider avec le déroulement pratique de la procédure d'assistance judiciaire, cette dernière ayant été par ailleurs approuvée par la Cour européenne des droits de l'homme en cause de *Debeffe* le 9 juillet 2002.

La modification de l'article 682 du Code judiciaire prévoit que le Bureau de la Cour de cassation peut rejeter une demande d'assistance judiciaire sans l'avis préalable d'un avocat à la Cour de cassation désigné par le bâtonnier de l'Ordre, lorsque le pourvoi envisagé est manifestement irrecevable ou manifestement fondé sur un moyen non sérieux ou que le délai d'introduction de pourvoi est trop proche de son expiration pour permettre à un avocat à la Cour de cassation de l'introduire en temps utile.

Les décisions du Bureau qui rejettent la requête ou n'accordent pas l'assistance judiciaire doivent être motivées.

Une procédure en cas d'urgence est prévue par l'insertion d'un article 682*bis* dans le Code judiciaire. Le premier président peut alors se prononcer sur la requête, après avoir recueilli l'avis du procureur général, sans qu'un avis préalable de l'avocat à la Cour de cassation ne soit requis et sans que les parties doivent être appelées ou entendues.

Alain COURTOIS (MR)
Olivier MAINGAIN (MR)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De artikelen 682 en volgende van het Gerechtelijk Wetboek regelen de procedure die inzake rechtsbijstand moet worden gevolgd voor het Hof van Cassatie. Als gevolg van een veroordeling door het Europees Hof voor de rechten van de mens op 30 juli 1988 in de zaak-Aerts heeft het Hof van Cassatie op pretoriaanse wijze zijn procedure aangepast om zich aan die rechtspraak te conformeren. Sindsdien beantwoordt de wijze waarop de procedure van rechtsbijstand in de praktijk voor het Hof van Cassatie verloopt niet langer aan de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek.

Het Hof van Cassatie stelt in zijn jaarverslag 2002-2003 (op blz. 246 van de elektronische versie) de wetgever voor de bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek in verband met de rechtsbijstand te wijzigen teneinde ze in overeenstemming te brengen met het praktische verloop van de procedure van rechtsbijstand, die overigens op 9 juli 2002 werd goedgekeurd door het Europees Hof voor de rechten van de mens naar aanleiding van de zaak-Debeffe.

De wijziging van artikel 682 van het Gerechtelijk Wetboek bestaat erin dat het Bureau van het Hof van Cassatie zonder het voorafgaand advies van een door de stafhouder van de Orde aangewezen advocaat bij het Hof van Cassatie te hebben ingewonnen een aanvraag tot rechtsbijstand kan verwerpen als het vaststelt dat ofwel het verzoek om rechtsbijstand ofwel het voorgenomen cassatieberoep kennelijk niet ontvankelijk is of kennelijk gegrond is op een niet ernstig middel of dat de einddatum van de termijn voor het instellen van het cassatieberoep te dichtbij ligt om een advocaat bij het Hof van Cassatie nog de kans te geven het tijdig in te stellen.

De beslissingen van het Bureau waarbij het verzoek wordt verworpen of de rechtsbijstand niet wordt toegekend, worden met redenen omkleed.

Door de invoeging van een artikel 682*bis* in het Gerechtelijk Wetboek wordt in een spoedeisende procedure voorzien. In dat geval doet de eerste voorzitter uitspraak over het verzoekschrift na het advies van de procureur-generaal te hebben ingewonnen, zonder dat een voorafgaand advies van de advocaat bij het Hof van Cassatie vereist is en zonder dat de partijen moeten worden opgeroepen of gehoord.

PROPOSITION DE LOI**Article 1er**

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

L'article 682, alinéa 2, du Code judiciaire est remplacé par la disposition suivante :

« Sauf s'il s'agit du mémoire en réponse au pourvoi, le Bureau de la Cour de cassation ne se prononce, dans les matières visées à l'article 478 du Code judiciaire sur la demande d'assistance judiciaire, qu'après avoir recueilli l'avis d'un avocat à la Cour de cassation désigné par le bâtonnier de l'Ordre.

Il peut néanmoins rejeter la demande sans cet avis préalable s'il constate que, soit la requête d'assistance judiciaire, soit le pourvoi envisagé est manifestement irrecevable ou manifestement fondé sur un moyen non sérieux ou que le délai d'introduction du pourvoi est trop proche de son expiration pour permettre à un avocat à la Cour de cassation de l'introduire en temps utile.

Les décisions du Bureau qui rejettent la requête ou n'accordent pas l'assistance judiciaire sont motivées.».

Art. 3

Il est inséré dans le même Code un article 682*bis* libellé comme suit :

« En cas d'urgence, le premier président se prononce sur la requête, après avoir recueilli l'avis du procureur général, sans qu'un avis préalable de l'avocat à la Cour de cassation ne soit requis et sans que les parties doivent être appelées ou entendues. ».

5 février 2004

Alain COURTOIS (MR)
Olivier MAINGAIN (MR)

WETSVOORSTEL**Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Artikel 682, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek wordt vervangen door de volgende bepaling :

«Behalve wanneer het de memorie van antwoord op de voorziening betreft, spreekt het Bureau van het Hof van Cassatie, in de in artikel 478 van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde aangelegenheden zich over de aanvraag tot rechtsbijstand pas uit na het advies van een door de stafhouder van de Orde aangewezen advocaat bij het Hof van Cassatie te hebben ingewonnen.

Het kan echter de aanvraag verwerpen zonder dat voorafgaand advies als het vaststelt dat ofwel het verzoek om rechtsbijstand ofwel het voorgenomen cassatieberoep kennelijk niet ontvankelijk is of kennelijk gegrond is op een niet ernstig middel of dat de einddatum van de termijn voor het instellen van het cassatieberoep te dichtbij ligt om een advocaat bij het Hof van Cassatie nog de kans te geven het tijdig in te stellen.

De beslissingen van het Bureau waarbij het verzoek wordt verworpen of de rechtsbijstand niet wordt toegekend worden met redenen omkleed.».

Art. 3

In hetzelfde Wetboek wordt een artikel 682*bis* ingevoegd, luidend als volgt :

«In spoedeisende gevallen doet de eerste voorzitter uitspraak over het verzoekschrift na het advies van de procureur-generaal te hebben ingewonnen, zonder dat een voorafgaand advies van de advocaat bij het Hof van Cassatie vereist is en zonder dat de partijen moeten worden opgeroepen of gehoord.».

5 februari 2004

ANNEXE

BIJLAGE

TEXTE DE BASE

Code judiciaire

Livre premier. L'assistance judiciaire

Art. 682

Devant le bureau de la Cour de cassation la procédure est suivie conformément aux articles 675 à 677 et 681.

Toutefois le bénéfice de l'assistance n'est accordé pour la procédure devant la Cour de cassation en matière civile qu'après avis demandé par le bureau à un avocat à la Cour de cassation désigné par le bâtonnier de son Ordre.

Art. 683

Les décisions sont exécutoires de plein droit et sur minute nonobstant tout recours.

Les intéressés peuvent en obtenir gratuitement l'expédition.

TEXTE DE BASE ADAPTÉ À LA PROPOSITION

Code judiciaire

Livre premier. L'assistance judiciaire

Art. 682

Devant le bureau de la Cour de cassation la procédure est suivie conformément aux articles 675 à 677 et 681.

Sauf s'il s'agit du mémoire en réponse au pourvoi, le Bureau de la Cour de cassation ne se prononce, dans les matières visées à l'article 478 du Code judiciaire sur la demande d'assistance judiciaire, qu'après avoir recueilli l'avis d'un avocat à la Cour de cassation désigné par le bâtonnier de l'Ordre.

Il peut néanmoins rejeter la demande sans cet avis préalable s'il constate que, soit la requête d'assistance judiciaire, soit le pourvoi envisagé est manifestement irrecevable ou manifestement fondé sur un moyen non sérieux ou que le délai d'introduction du pourvoi est trop proche de son expiration pour permettre à un avocat à la Cour de cassation de l'introduire en temps utile.

Les décisions du Bureau qui rejettent la requête ou n'accordent pas l'assistance judiciaire sont motivées.¹

Art. 682bis

En cas d'urgence, le premier président se prononce sur la requête, après avoir recueilli l'avis du procureur général, sans qu'un avis préalable de l'avocat à la Cour de cassation ne soit requis et sans que les parties doivent être appelées ou entendues.²

Art. 683

Les décisions sont exécutoires de plein droit et sur minute nonobstant tout recours.

Les intéressés peuvent en obtenir gratuitement l'expédition.

¹ Art. 2

² Art. 3

BASISTEKST**Gerechtelijk Wetboek****Eerste boek. Rechtsbijstand****Art. 682**

Voor het bureau van het Hof van Cassatie wordt de rechtspleging gevolgd die bepaald is in de artikelen 675 tot 677 en 681.

Voor de rechtspleging in burgerlijke zaken voor het Hof van Cassatie wordt evenwel de rechtsbijstand eerst verleend, nadat het bureau het advies heeft bekomen van een advocaat bij dit hof, aangewezen door de stafhouder van zijn orde.

Art. 683

De beslissingen zijn uitvoerbaar van rechtswege en op de minuut, niettegenstaande voorziening.

Belanghebbenden kunnen kosteloos de uitgifte ervan verkrijgen.

BASISTEKST AANGEPAST AAN HET VOORSTEL**Gerechtelijk Wetboek****Eerste boek. Rechtsbijstand****Art. 682**

Voor het bureau van het Hof van Cassatie wordt de rechtspleging gevolgd die bepaald is in de artikelen 675 tot 677 en 681.

Behalve wanneer het de memorie van antwoord op de voorziening betreft, spreekt het Bureau van het Hof van Cassatie, in de in artikel 478 van het Gerechtelijk Wetboek bedoelde aangelegenheden zich over de aanvraag tot rechtsbijstand pas uit na het advies van een door de stafhouder van de Orde aangewezen advocaat bij het Hof van Cassatie te hebben ingewonnen.

Het kan echter de aanvraag verwerpen zonder dat voorafgaand advies als het vaststelt dat ofwel het verzoek om rechtsbijstand ofwel het voorgenomen cassatieberoep kennelijk niet ontvankelijk is of kennelijk gegrond is op een niet ernstig middel of dat de einddatum van de termijn voor het instellen van het cassatieberoep te dichtbij ligt om een advocaat bij het Hof van Cassatie nog de kans te geven het tijdig in te stellen.

De beslissingen van het Bureau waarbij het verzoek wordt verworpen of de rechtsbijstand niet wordt toegekend worden met redenen omkleed.¹

Art. 682bis

In spoedeisende gevallen doet de eerste voorzitter uitspraak over het verzoekschrift na het advies van de procureur-generaal te hebben ingewonnen, zonder dat een voorafgaand advies van de advocaat bij het Hof van Cassatie vereist is en zonder dat de partijen moeten worden opgeroepen of gehoord.²

Art. 683

De beslissingen zijn uitvoerbaar van rechtswege en op de minuut, niettegenstaande voorziening.

Belanghebbenden kunnen kosteloos de uitgifte ervan verkrijgen.

¹ Art. 2

² Art. 3